

РЕШЕНИЕ

№ 134

гр. Пловдив, 10.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на пети април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Вера Ив. Иванова

Членове: Катя Ст. Пенчева
Тодор Илк. Хаджиев

при участието на секретаря Мила Д. Тошева
като разгледа докладваното от Катя Ст. Пенчева Въззивно търговско дело № 20235001000085 по описа за 2023 година

Производството е въззивно по реда на чл.258 и сл. ГПК.

С решение №298/03.11.2022г., постановено по търг.д. №1381/2021г. по описа на окръжен съд С.З., „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** е осъдено да заплати на Д. Н. М., с ЕГН *****, П. Н. Д., с ЕГН *****, Й. Н. Д., с ЕГН *****, С. Н. Т., с ЕГН ***** и Ц. Д. Ж., с ЕГН ***** сумата от по 180 000лв. за всяка от ищците, представляващи обезщетения за неимуществени вреди - болки и страдания, от загубата на техния баща и съпруг - Н.Д.Д., с ЕГН *****, вследствие на ПТП, настъпило на 13.03.2021г., ведно със законната лихва върху сумите, считано от 24.03.2021г. - датата на предявяване на писмени застрахователни претенции от увредените лица, до окончателното изплащане на сумите, като са ОТХВЪРЛЕНИ исквете за сумата над по 180 000лв. до претендираните по 200 000лв. за всяка една от ищците.

„ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** е осъдено да заплати на Д. Н. М., с ЕГН ***** сумата от 4 977лв., представляваща разноски, съразмерно уважената част от иска.

„ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** е осъдено да заплати на П. Н. Д., с ЕГН ***** сумата от 4 977лв., представляваща разноски, съразмерно уважената част от иска.

„ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** е осъдено да заплати на Й. Н. Д., с ЕГН ***** сумата от 4 977лв., представляваща разноски, съразмерно уважената част от иска.

„ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** е осъдено да заплати на С. Н. Т., с ЕГН ***** сумата от 4 977лв., представляваща разноски, съразмерно уважената част от иска.

„ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** е осъдено да заплати на Ц. Д. Ж., с ЕГН ***** сумата от 4 977лв., представляваща разноски, съразмерно уважената част от иска.

Д. Н. М., с ЕГН *****, П. Н. Д., с ЕГН *****, Й. Н. Д., с ЕГН *****, С. Н. Т., с ЕГН ***** и Ц. Д. Ж.[1]Д., с ЕГН ***** са осъдени да заплатят на „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** сумата от 571лв., представляваща разноски, съразмерно отхвърлената част от иска.

„ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** е осъдено да заплати в полза на държавата, по бюджета на съдебната власт, сумата от 36 000лв. за държавна такса, както и сумата от 225лв. за възнаграждения на вещи лица, платена от бюджета на съда, съразмерно уважената част от иска.

Срещу постановеното решение е подадена въззивна жалба от ответника в първоинстанционното производство – „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД. Въззивната жалба е срещу тази част от решението, с която исковите претенции за обезщетение за неимуществени вреди са уважени: за сумата над 120 000лв. за Д. Н. М.; за сумата над 120 000лв. за П. Н. Д.; за сумата над 130 000лв. за Й. Н. Д.; за сумата над 120 000лв. за С. Н. Т. и за сумата над 130 000лв. за Ц. Д. Ж.. Въведено е оплакване, че решението в обжалваната част е постановено в колизия с нормата на чл.52 от ЗЗД. Твърди се, че присъденото обезщетение за всяка от ищците е прекомерно, като не съответства на установеното при съдебното дирене и на доказаното по отношение на заявените като правопораждащи твърдения, съотнесено към обективните критерии, определящи прилагането на принципа на

справедливост по смисъла на чл.52 от ЗЗД. Твърдяната прекомерност на присъдените обезщетения се аргументира с датата на настъпване на събитието, липсата на правилна преценка относно възрастта на пострадалия и претендиращите обезщетение, несъответствие със съдебната практика в подобни случаи. Анализирани са депозираните по делото гласни доказателства, като е направен извод, че доказателствата по делото не установяват изключителни или особени обстоятелства, които да обосновават извод за по-висок размер обезщетение. Изразено е несъгласие и с изводите на първостепенния съд за липса на съпричиняване от страна на пострадалия. Наведени са подробни доводи относно наличие на поведение от страна на пострадалия, свеждащо се до нарушение разпоредбите на чл.15 ал.5 и чл.80, т.2 от ЗДвП, въведено под формата на възражение за съпричиняване с отговора на исковата молба. На самостоятелно основание се твърди, че решението е неправилно и в частта, с която е определен началният момент на присъдената законна лихва – от датата на предявяване на претенциите пред застрахователя, а не от датата на изтичане на законоустановения срок за произнасяне от застрахователя. Иска се решението да бъде отменено в обжалваната част и да се постанови друго, с което исковите претенции да бъдат отхвърлени в посочените размери.

С постъпилия отговор в срока по чл.263 ал.1 от ГПК от въззиваемите страни въззивната жалба се оспорва изцяло.

С въззивната жалба и постъпилия отговор не са предявени доказателствени искания.

Страните претендират сторените по делото разноски.

Въззивната жалба е допустима, като депозирана в законоустановения срок от надлежна страна и с предписаното от закона съдържание.

Съгласно чл.269 от ГПК, въззивният съд проверява правилността на първоинстанционното решение в рамките на релевираните оплаквания, а служебно следва да ограничи проверката си само за валидност, допустимост на решението в обжалваната част и спазване на императивните норми на материалния закон.

Предмет на обжалване в настоящия процес е валидно и допустимо решение.

Същото е постановено по предявени субективно съединени искове с правно основание чл.432 ал.1 от КЗ.

Ишци по исковата молба, по която е образувано производството по т.д. №1381/2021г. по описа на ОС С.З., са Д. Н. М., П. Н. Д. и Й. Н. Д.. Същите са предявили претенция срещу ответника „ЗК Л.И.“ за застрахователно обезщетение за неимуществени вреди вследствие смъртта на баща им Н.Д.Д., настъпила вследствие на ПТП от 13.03.2021г. С определение №231/31.05.2022г. по т.д. №1381/2021 по описа на ОС - С.З. са съединено за разглеждане в едно общо производство предявените искове с исковите по т.д. №1382/2021г. по описа на Окръжен съд - С.З.. Исковото производство по т.д. №1382/2021г. по описа на Окръжен съд - С.З. е образувано по предявена искова молба от С. Н. Т. и Ц. Д. Ж. – съответно дъщеря и съпруга на починалия при ПТП-то от 13.03.2021г. Н.Д.Д.. Исковата молба е срещу същия ответник – застраховател за застрахователно обезщетение за неимуществени вреди вследствие смъртта на баща и съпруг - Н.Д.Д..

Ишците са изложили фактически твърдения за наличие на предпоставките по чл.432 ал.1 от КЗ, а именно: На 13.03.2021г. около 14:50 часа, по път Н-66 /С.З. - Н.З./, по сух, дребнозърнест, слабо износен асфалт, на около 200 м след табелата на с. П., указваща границите на населеното място, в посока изток, се движил велосипед „Шокблейз“, с велосипедист Н.Д.Д., на 70г., който участвал в т. нар. „Зимна серия бравети 2021“ като член на Спортен клуб „С.к.“ – С., заедно с група велосипедисти. Описан е маршрутът на групата велосипедисти. В района на км.41+000, когато е изминал на велосипеда около 171 км, велосипедистът е бил застигнат от попътно движилия се л.а. „Ф.Г.“, с рег. №*****, собственост на В.Д.П., управляван от водача И.П.Д., който ударил велосипеда и велосипедиста. Водачът Д. не предприел аварийно спиране, а се опитал да заобиколи велосипеда. Ударът настъпил с гореописания л.а. „Ф.“, който движейки се със скорост около 50 км/ч., с десен преден край и дясно странично огледало на лекия автомобил контактувал и ударил в задната част велосипеда и отзад тялото на Д.. Посочен е механизъм на ПТП. След удара велосипедистът паднал върху южния банкет, като тялото му било отхвърлено на около 7м. напред и надясно по посоката му на движение. Тялото на велосипедиста и велосипеда били повдигнати във въздуха и под действието на инерционните

сили, изпаднали встрани в дясно от автомобила, върху южния банкет. Вследствие на удара и падането си велосипедистът Н. Д. е получил множество травматични увреждания. Отведен е за оказване на медицинска помощ в УМБАЛ „П. д-р С.К.“ АД - С.З., като същият е починал на 14.03.2021г., в 06:00 часа. Ищците се позовават на Констативен протокол за ПТП с пострадали лица и образувани пр.пр. №***/2021 г. по описа на ОП - С.З. и ДП №****зм-64/2021г. по описа на ОД на МВР - С.З.. Твърди се, че с действията си водачът на л.а. „Ф.Г.“, с рег. №*****, е извършил нарушение на чл.42 ал.2, т.1 от ЗДвП, който вменява задължение на водачите, които изпреварват, по време на изпреварването да осигурят достатъчно странично разстояние между своето и изпреварваното пътно превозно средство. Неспазвайки посочената разпоредба, И.П.Д. е причинил по непредпазливост смъртта на бащата и съпруг на ищците - Н.Д.Д..

Изложени са подробни обстоятелства за наличие на установена трайна емоционална връзка между ищците и техния баща и съпруг. Твърди се, че ищците много трудно преживявали загубата на един от най - близките си хора. Преди трагичния инцидент ищците са били изключително привързани към своя баща и съпруг. Разчитали са на подкрепата му в различни житейски ситуации. Бащата, от своя страна, е давал ценни житейски съвети на дъщерите си и ги е възпитал като положителни и отговорни личности. Ищците са споделяли със своя баща всички радостни и тежки моменти в семейството и винаги са се подкрепяли. Между ищцата Ц. Д. и пострадалия Н. Д. е съществувал хармоничен семеен живот, изпълнен с взаимна любов и силна привързаност. Ищците претърпели и търпят негативни преживявания, психически дискомфорт, страдания и мъка от загубата на толкова близък за тях човек. Тази загуба нарушила обичайния им начин на живот. Ищците силно страдали, тъй като пострадалият е бил обществена личност, спортен деятел, с множество спортни постижения и награди, изключително жизнен и здрав, поради което дълго време след смъртта му много от неговите познати, колеги и любители на колоезденето са изказвали своите съболезнования, споделяли са впечатленията си от починалия и по този начин вместо да намаляват се увеличавали негативните емоции и тъгата на ищците, които при всеки разговор плачели и не могли да превъзмогнат загубата.

Отговорността на ответника се ангажира с наличие на задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ за л.а. „Ф.Г.“, с рег. №***** – по

полица №*****, валидна от 15.10.2020г. до 15.10.2021г. – установено от Констативния протокол за ПТП с пострадали лица. Ищците са отправили до дружеството претенция за изплащане на застрахователно обезщетение съгласно чл.380 ал.1 от КЗ, получена на 24.03.2021г., по която претенция е образувана щета №***** от 24.03.2021г., като застрахователно обезщетение не им е изплатено.

Искането, с което е сезиран съдът, е да постанови решение, с което да осъди ответника да заплати застрахователно обезщетение за понесените неимуществени вреди, в размер на по 200 000лв. за всяка от ищите /след допуснато увеличение на исковете в ОСЗ от 03.10.2022г./, ведно със законната лихва върху обезщетенията, считано от 24.03.2021г.

В постъпилия в срока по чл.367 ГПК отговор от ответника „ЗК Л.И.“ се оспорват предявените искове. Възраженията по основателността на исковете и по отношение на техния размер, както и възражения за съпричиняване, се поддържат и с въззивната жалба, посочени по-горе. От въведените с отговора на исковата молба възражения за съпричиняване, с въззивната жалба се поддържат тези – за нарушение правилата за движение по пътищата - чл.15 ал.5 от ЗДвП и чл.80, т.2 от ЗДвП - не се е движил възможно най - близо до дясната граница на платното за движение, водачът на застрахования при ответника автомобил, не е имал възможност да спази необходимата дистанция при извършване на маневрата „изпреварване“, да заобиколи велосипедиста, както и да задейства своевременно спирачната система на автомобила, с оглед предотвратяване на ПТП.

При така посочените твърдения и възражения на страните, съдът намери за установено следното:

Претенцията е за репарирание на вреди при условията, визирани в чл.432 ал.1 от Кодекса за застраховането, съгласно която увреденото лице, спрямо което застрахованият е отговорен, има право да иска обезщетението пряко от застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“, при спазване на изискванията на чл.380. В чл.432 ал.1 от КЗ е признато право в полза на увреденото лице, да предяви пряк иск срещу застрахователя за заплащане на дължимото обезщетение. За да се ангажира отговорността на застрахователя по чл.432 ал.1 от КЗ, е необходимо към момента на увреждането да съществува валидно застрахователно правоотношение, породено от договор за застраховка „Гражданска отговорност“, между прекия причинител на вредата и застрахователя. Наред с това, следва да са налице и останалите предпоставки, пораждащи основание за отговорност на прекия причинител – застрахован, спрямо увреждания за обезщетяване на причинените вреди – а именно: да е причинена вреда, тази вреда да е причинена виновно, наличие на причинна връзка между противоправното поведение и причинената вреда.

Установени в първоинстанционното производство и неспорни в настоящето са елементите от фактическия състав на чл.432, ал.1 от КЗ: Ищите Д. Н. М., П. Н. Д., Й. Н. Д., С. Н. Т. и Ц. Д. Ж. - Д. са претърпели неимуществени вреди, изразяващи се психически болки и страдания от настъпила на 14.03.2021г. смърт на Н. Д. – техен баща и съпруг. Вредите са

причинени виновно, в резултат на противоправно поведение на виновния водач на лек автомобил „Ф.Г.“, с рег. №***** – И. Д.. Извършването на деянието, неговата противоправност и виновността на дееца, са установени по задължителен и обвързващ гражданския съд ред по смисъла на чл.300 от ГПК предвид влязла в сила /на 09.03.2022г./ присъда №3/21.02.2022г. по НОХД № 19/2022г. по описа на ОС- С.З.. Със същата И. Д. е признат за виновен в това, че на 13.03.2021г., на път II - 66 /С.З. - Н.З./, в района на км 41 + 000, при управление на лек автомобил „Ф.Г.“, с рег. №*****, е нарушил правилата за движение по пътищата - чл.25 ал.1 от ЗДвП и чл.42 ал.2, т.1 от ЗДвП в резултат на което причинил смъртта на Н.Д.Д. и е осъден на лишаване от свобода за срок от 2 години, като на основание чл. 66, ал.1 от НК е отложено изтърпяване на наказанието за срок от 3 години и е лишен от право да управлява МПС за срок от 2 години. Установено е наличието на причинна връзка между противоправното поведение на водача на л.а. „Ф.Г.“ и причинената вреда. Не е спорен и специфичният елемент на визираната в чл.432 ал.1 от КЗ, във вр. с чл.343 ал.1 от КЗ функционална отговорност на застрахователя, обусловена от наличието на валидно застрахователно правоотношение, породено от договор за застраховка „Гражданска отговорност“ – със застрахователна полица №*****, сключена при действието на КЗ и валидна към момента на ПТП-то - от 15.10.2020г. до 15.10.2021г.

С оглед доводите, съдържащи се във въззивната жалба, първият очертан спорен въпрос е въпросът относно справедливото обезщетение за репарирание на понесените от ишците неимуществени вреди, вследствие смъртта на техния баща и съпруг.

Релевантни в тази насока са депозираните по делото гласни доказателства.

Фактът на съществувала близка емоционална връзка между баща и дъщери и между съпрузите, обусловена не само от роднинските и съпружеските отношения, съответно – фактът на настъпили негативни промени в психоемоционалната сфера на ишците вследствие смъртта на техния близък, са установени по категоричен начин от депозираните по делото гласни доказателства. Свидетелите М. и Х. – близки на ишците, са идентични в показанията си, че пострадалият Н. Д. бил изключително отговорен баща и съпруг, сплотявал децата си от първия и втория брак /ишците Д. Н. М., П. Н. Д., Й. Н. Д. са деца от първи брак на Н.Д., а ишцата С. Н. Т. е дете от брака му с Ц. Д. Ж. – Д./ Н. Д. държал децата му да са в отлични отношения и са празнували заедно семейни празници. Втората му съпруга – ишцата Ц. Д., приемала много добре децата от първия му брак и една от дъщерите му от първия брак е живяла с тях няколко години. Свидетелите установяват и наличие на съществували хармонични семейни отношения между съпрузите. Към момента на ПТП Н. живеел със съпругата си Ц.. П. Д. живее в с. С., а С. Т. живее в гр. Р.. Й. Д. и Д. М. живеят в Г. от около 25 години, идват си всяка година. Свидетелите са идентични и в показанията си, че всички ишци са приели много тежко загубата на баща и съпруг и внезапната му смърт е била изключителен „шок“ за цялото

семе́йство.

Отчитайки функционалната обусловеност на задължението на застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ за обезвреда на пострадалото лице от съдържанието и размера на деликтното обезщетение, дължимо от застрахования делинквент по реда на чл.45 от ЗЗД, то и в хипотезата на упражнено по реда на чл.432 от КЗ пряко право е приложим въведеният с чл.52 от ЗЗД принцип за справедливост. Справедливото обезщетяване по смисъла на чл.52 от ЗЗД, както това изрично е прието още в ППВС №4/68г., означава да бъде определен онзи точен паричен еквивалент не само на болките и страданията, понесени от конкретното увредено лице, но и на всички онези неудобствата, емоционални, физически и психически сътресения, които съпътстват същите. В този смисъл размерът на обезщетението за репарирание на претърпените неимуществени вреди следва да се определи при преценка на редица конкретни обстоятелства от обективна и субективна страна. С оглед спецификата на отговорността по чл.45 ЗЗД такива обстоятелства са характерът на увреждането, последиците, възрастта на увредения, общественото му положение и в случай на смърт – връзката между пострадалия и претендиращия обезщетение. При определяне размера на претърпените неимуществени вреди следва да се има предвид и личният характер на тази претенция, свързана пряко с изживяванията и личността на този, който понася вредите.

При преценката на конкретните обстоятелства – както от обективна страна, така и от субективна страна - свързани пряко с изживяванията и личността на този, който понася вредите, както и връзката между пострадалия и претендиращия обезщетение – ищцата Ц. Д. Ж. - Д., съпругата на починалия, въззивната инстанция намира, че справедлив паричен еквивалент за претърпените от нея морални болки и страдания е сумата от 180 000лв., каквато сума е определена и от първоинстанционния съд. В тази насока се съобразява възрастта на пострадалия, който вярно, е бил на 70 години, но деен – спортист и работоспособен, възрастта на претендиращия – ищцата Ц. Д., която е била на 48 години, фактът, че по време на брака си са изградили взаимно доверие и необходимост един от друг, като са живеели само двамата /без роденото от брака им дете/, както и че ищцата Ц.Д. безспорно е имала необходимост от подкрепата на своя съпруг, който пък е бил жизнен и трудоспособен. При определяне размера на застрахователното обезщетение за понесените от Ц. Д. неимуществени вреди, първоинстанционният съд е съобразил обективните критерии, определящи прилагането на принципа на справедливост по смисъла на чл.52 от ЗЗД. Що се отнася до позоваването от страна на жалбоподателя на съдебната практика по сходни случаи следва да се посочи, че преценката относно еквивалентния размер обезщетение за понесени неимуществени вреди винаги е свързана с конкретиката на случая.

Преценявайки уредения в чл.52 от ЗЗД принцип за справедливост, обусловен от възрастта на увредените лица - ищите Д. Н. М., П. Н. Д., Й. Н. Д., С. Н. Т., обществения им статус, факта, че са пълнолетни и имат самостоятелен живот; възрастта на починалия родител, отчитайки, че според данните по делото Н. Д. е бил трудоспособен, морална опора за пълнолетните

си деца, отношенията между ишците и починалия родител, установения по делото интензитет на търпените душевни болки, внезапността на такова трагично събитие, икономическите условия в страната към датата на деликта, въззивната инстанция намира, че справедливият размер на обезщетението за понесените от тях неимуществени вреди е по 150 000лв. за всяка от ишците. Този размер съответства на житейската ситуация – от една страна се касае за най-близката родствена връзка – тази между деца и родител, вследствие на която връзка претърпените вреди, имащи силно изразен морален и емоционален аспект, са от непреодолим характер, независимо от възрастта на пострадалия и от възрастта на претендиращия обезщетение. Посоченият размер обезщетение е съответстващ на обективно съществуващите обстоятелства – пълнолетието и самостоятелен живот на претендиращите обезщетение /като съдебната практика приема по-висок размер на обезщетение за претендиращи ненавършили пълнолетие деца/, а определеният от първостепенния съд размер на обезщетението е завишен съпоставимо с обективните обстоятелства и възрастта на претендиращите обезщетение. Всяка от ишците е пълнолетна към момента на инцидента - Д. Н. М. е на 46 години, П. Н. Д. е на 45 години, Й. Н. Д. е на 36 години, С. Н. Т. е на 23 години. Всички те живеят в различни населени места от това на семейството на пострадалия, а две от ишците живеят в друга държава /П. Д. живее в с. С., С. Т. живее в гр. Р., Й. Д. и Д. М. живеят в Г. от около 25 години/. В този смисъл, определяйки по-висок размер на обезщетение за неимуществени вреди – по 180 000лв., първоинстанционният съд не е извършил правилен оценъчен извод за приноса на релевантните за определяне на обезщетението факти спрямо вида и обхвата на вредите.

Следващият спорен въпрос, очертан с въззивната жалба, е наличието на съпричиняване. Ответникът - застраховател е упражнил правото си по чл.432 ал.2 от КЗ, като е въвел възражение за съпричиняване от страна на пострадалото лице за настъпване на вредоносния резултат.

В материалноправната норма - чл.51 ал.2 от ЗЗД, е предвидена възможност за намаляване на обезщетението за вреди от деликт, като намаляването на обезщетението е обусловено от наличие на причинна връзка между поведението на пострадалия и произлезлите вреди. Както е посочено в мотивите към т.7 от ТР №1/23.12.2015г. по тълк.д. №1/2014г. на ОСТК, дали поведението на пострадалия е рисково и дали то е допринесло за увреждането, подлежи на установяване във всеки конкретен случай. Съпричиняване е налице, когато освен с поведението на деликвента увреждането се намира в пряка причинно-следствена връзка и с поведението на самия увреден.

Като конкретна проява на такъв тип поведение от страна на велосипедиста с въззивната жалба се поддържа нарушение правилата за движение по пътищата - чл.15 ал.5 от ЗДвП – когато няма специално предназначена за тях пътна лента или алея, водачите на мотопеди, велосипеди и други немоторни превозни средства може да използват за движение разположения отдясно по посоката на движението им пътен банкет, *ако той е годен за това* и ако това не пречи на другите участници в

движението и чл.80, т.2 от ЗДвП – водачът на велосипед е длъжен да се движи възможно най-близо до дясната граница на платното за движение.

От значение в тази насока е механизмът на ПТП, конкретни констатации за който механизъм се съдържат в приетото при първоинстанционното разглеждане на делото заключение от съдебноавтотехническа експертиза. Описаният от вещото лице механизъм на ПТП е следният: на 13.03.2021г., в светлата част на денонощието по път 11-66 в посока от запад на изток, около 19:00 ч. се е движил л.а. „Ф.Г.“ с рег. №*****, управляван от И.П.Д.. Скоростта му на движение е била около 50 км/ч, а опасната му зона за спиране пред неподвижно препятствие е била около 33,50м. Участъкът от пътя е прав, а пътната настилка - суха. В същото време, в същата посока, пред него се движил друг л.а „Ф.Г.“ с рег. №*****, управляван от С.Г.М.. По това време, в същата посока, пред двата леки автомобили, с около 24 км/ч се е движил велосипед, управляван от велосипедиста Н.Д.Д.. Когато автомобилът, управляван от Д. е бил на около 41,60 - 46,60м от велосипеда, предно движещият се лек автомобил е предприел изпреварването му. Водачът Д. е възприел тази маневра, но не е предприел задействане на спирачната система и на км 41 велосипедистът бил застигнат от МПС, управлявано от Д.. На около 18,00 - 18,50 м западно от ориентира и на около 0,60 - 0,80 м северно от южната граница на платното за движение е настъпил заден прав удар между двете ПС.

По отношение на изискването към водачите на велосипеди, регламентирано с чл.15 ал.5 от ЗДвП, на нарушението на което се позовава жалбоподателят, от значение са разясненията на вещото лице, дадени в ОСЗ /04.07.2022г./, че е наличен банкет, но той е затревен, покрит с храсти – т.е. – банкетът не е годен за движение. Вещото лице е категорично, че пострадалият се е движел по платното за движение, а не по банкет, но този факт не може да се вмени в поведение на пострадалия, осъществяващо признаците на съпричиняване за вредоносния резултат. Това следва на първо място от факта, че съществуващият банкет не е бил годен за ползване. На второ място, вещото лице е категорично и в констатациите си, че пострадалият се е движел/управлявал велосипеда в своята пътна лента, в близост до банкета /дясната граница на платното за движение/ и е нямал техническа възможност да предотврати ПТП. От значение в тази насока са и разясненията на вещото лице, дадени в съдебно заседание от 03.10.2022г. /след разпита на свидетелите Д. – водач на л.а. „Ф.Г.“ с рег. №***** и М. – водач на преднодвижещия се л.а „Ф.Г.“ с рег. №*****/, че всички следи от ПТП са в банкета или в дясната граница на платното за движение. Ето защо не могат да се кредитират и са опровергани показанията на свидетелите Д. и М., дадени в противната насока, които следва да се преценяват и като предубедени. Аргумент в насока за липса на поведение от страна на пострадалия, обективизиращо нарушение правилата за движение по пътищата по чл. 80, т.2 от ЗДвП, е и категоричното заключение на вещото лице, че единствените технически причини за настъпване на ПТП са субективните действия на водача на л.а. „Ф.Г.“ с рег. №***** - Д., който при движението си след л.а „Ф.Г.“ с рег. №*****, се е движил на дистанция по-малка или

приблизително същата от необходимата минимална безопасна дистанция, както и субективните действия на този водач, който не е предприел аварийно спиране към момента на възприемане на опасността - предприетата маневра „изпреварване“ на велосипеда от предно движещия се автомобил. Опасността за движението на водача Д. е бил моментът, в който водачът на предно движещия се автомобил е предприел изпреварване на велосипедиста. Към този момент водачът Д. е бил на разстояние не по-малко от 41,60 – 46,60м. от мястото на удара и при спиращен път не по-малък от 13.85м. е имал възможност да предотврати ПТП, като предприеме своевременно задействане на спирачната система към момента на възприемане на опасността – предприетата маневра „изпреварване“ на велосипедиста от преднодвижещия се автомобил. Заключение от съдебноавтотехническата експертиза, като компетентно изготвено и неоспорено от страните досежно поведението на водача на лекия автомобил, се кредитира изцяло и от настоящата инстанция. В съдебното заседание, в което е прието заключението /от 06.07.2022г./, същото е оспорено от ответника само по повод констатациите, касаещи поведението на велосипедиста. Но и след разпита на свидетелите Д. и М. /каквото искане е направила пасивно легитимираната страна/, вещото лице е потвърдило категорично констатациите си, касаещи поведението на велосипедиста – а именно, че същият е управлявал велосипеда в близост до банката. За да е налице съпричиняване по смисъла на закона, пострадалият трябва обективно да е допринесъл за вредоносния резултат, създавайки условия или улеснявайки с поведението си неговото настъпване, независимо дали е действал виновно. Съпричиняването на вредата изисква наличие на пряка причинна връзка между поведението на пострадалия и настъпилия вредоносен резултат, но не и вина. Приносът на увредения – обективен елемент на съпричиняването, може да се изрази в действие или бездействие, но всякога поведението следва да води категорично до настъпването на вредоносния резултат, като го обуславя в някаква степен. Само по себе си нарушението на установените в ЗДВП правила за движение по пътищата, дори и да бе установено такова, не е основание да се приеме съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия, водещо до намаляване на дължимото се обезщетение, тъй като е необходимо да се докаже по категоричен начин, че нарушението е в пряка причинна връзка с настъпилия вредоносен резултат, т.е. – последният да е негово следствие. Преди всичко в случая такова нарушение не е доказано. За да бъде успешно проведен процесуалният способ за защита на пасивно легитимираната страна по иск за репарирание на вреди от непозволено увреждане посредством възражение за съпричиняване, следва да се установи по пътя на пълно и главно доказване, че категорично крайният вредоносен резултат би бил предотвратен при липса на поведение, сочено като съпричиняване. Като страна, черпеща изгодни последици от установяването на този факт, доказателствената тежест за установяването му носи ответникът. Приносът на пострадалия трябва да е конкретен, както и да е доказан, а не хипотетично предполагаем. С оглед на изложеното възражението за наличие на съпричиняване е неоснователно.

Неоснователно е оплакването на жалбоподателя относно определения

от първоинстанционния съд начален момент на присъдената законна лихва - от датата на уведомяване на ответното дружество - 24.03.2021г.

Действащата правна уредба изрично регламентира, че застрахователното покритие включва и лихвите по чл.429 ал.2, т.2 от КЗ, тоест застрахователят отговаря за лихвата за забава, когато застрахованият отговаря за тях пред увреденото лице. В чл.429 ал.3 от КЗ е регламентирано, че лихвите за забава на застрахования по ал.2, т.2, за които той отговаря пред увреденото лице, се плащат от застрахователя само в рамките на застрахователната сума /лимита на отговорност/. В този случай от застрахователя се плащат лихвите за забава, дължими от застрахования, считано от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице, която от датите е най-ранна. Следователно отговорността на прекия причинител за лихви, считано от датата на непозволеното увреждане съществува, но същата - по силата на самия кодекс, се поема от застрахователя от един по-късен момент, в който му е станало известно настъпването на застрахователното събитие. Ето защо тезата на жалбоподателя, че началният момент на законната лихва следва да се определи съобразно посочения в чл.496 ал.1 от КЗ тримесечен срок за произнасяне от страна на застрахователя по застрахователната претенция, не намира опора в нормативната уредба. Нормата на чл.496 ал.1 от КЗ, съгласно която срокът за окончателно произнасяне по претенция по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите е три месеца от нейното предявяване, не променя законовото задължение на застрахователя, визирано в чл.429 ал.2, т.2 от КЗ относно отговорността му за лихвата за забава, когато застрахованият отговаря за тази лихва пред увреденото лице.

По изложените съображения въззивната жалба се явява частично основателна. Обжалваното решение следва да бъде отменено само в частта, с която ответникът – застраховател е осъден да заплати на ищите Д. Н. М., П. Н. Д., Й. Н. Д., С. Н. Т. обезщетение за претърпените от тях неимуществени вреди вследствие смъртта на баща им за разликата над по 150 000лв. до по 180 000лв., ведно със законната лихва, считано от 24.03.2021г. и исковите претенции в тази част следва да бъдат отхвърлени. В останалата обжалвана част първоинстанционното решение, като правилно, следва да бъде потвърдено.

По разноските, сторени в първоинстанционното производство:

Видно от приложения списък на разноските по чл.80 от ГПК /л.172/ ищите са сторили разноски, както следва: по 5 530лв. – всяка от тях – адвокатско възнаграждение, изплатено в брой съгласно договори за правна защита и съдействие – л. 166 – л.170 /и 5 200лв. – държавна такса, която е 3 120лв. по исковата молба, подадена от Д. Н. М., П. Н. Д., Й. Н. Д., по която е образувано т.д. №1381/2021г. и 2 080лв. по исковата молба, подадена от С. Н. Т. и Ц. Д., по която е образувано присъединеното т.д. №1382/2021г./.

Съразмерно с уважената част от претенциите на ищите ответникът им дължи разноски /заплатено адвокатско възнаграждение/, както следва: на Д.

Н. М., П. Н. Д., Й. Н. Д. и С. Т. - по 4 147,50лв. за всяка от тях. Следователно първоинстанционното решение следва да бъде отменено и в частта, с която в полза на всяка от посочените ищци са присъдени разноски над сумата от по 4 147,50лв. до по 4 977лв.

Съгласно представения списък на разноските по чл.80 от ГПК /л.173/ ответникът е сторил разноски в размер на 5 710лв. Съразмерно с отхвърлената част от исковете му се дължат разноски в размер на 1 256,20лв. Или, освен присъдените с първоинстанционното решение разноски от 571лв., ищите следва да заплатят на ответника допълнително разноски за първоинстанционното производство в размер на 685,20лв.

С оглед изхода от спора пред въззивната инстанция, на основание чл.78 ал.6 от ГПК, ответникът дължи държавна такса в размер на 31 200лв. Следователно първоинстанционното решение следва да бъде отменено и в частта, с която ответникът е осъден да заплати държавна такса над сумата от 31 200лв. до 36 000лв., както и в частта, с която е осъден да заплати разноски от бюджета на съда /за възнаграждение за САТЕ/ над сумата от 195лв. до 225лв.

По разноските, сторени във въззивното производство.

Съгласно представения списък на разноските по чл.80 от ГПК /л.32/ жалбоподателят претендира разноски 5 600лв. /държавна такса/, и юрисконсултско възнаграждение, което, съгласно чл.25 ал.2 от Наредбата за заплащане на правната помощ и съобразно обжалвания материален интерес, който е над 10 000лв., следва да бъде в размер на 400лв. В случая се уважава частично въззивната жалба по отношение исковете, предявени от ищите Д. Н. М., П. Н. Д., Й. Н. Д. и С. Н. Т. /при обжалваем материален интерес 230 000лв./ и не се уважава въззивната жалба по отношение присъденото обезщетение за неимуществени вреди в полза на Ц. Ж. – Д.. Съразмерно с уважената част от въззивната жалба въззиваемите Д. Н. М., П. Н. Д., Й. Н. Д. и С. Н. Т. следва да заплатят на жалбоподателя разноски за въззивното производство в размер на 2 608,70лв. /като не се преценява държавната такса внесена по повод въззивната жалба срещу решението в частта, с която е уважен искът по отношение на Ц. Д./.

Съгласно представения списък на разноските по чл.80 от ГПК /л.38/ всяка от въззиваемите страни е сторила разноски, както следва: в размер на по 5 450лв. - Д. Н. М., П. Н. Д. и С. Н. Т. и по 4 650лв. - Й. Н. Д. и Ц. Ж. – Д. – адвокатско възнаграждение, изплатено в брой, съгласно договори за правна защита и съдействие от 03.02.2023г.

Съразмерно с неуважената част от въззивната жалба, жалбоподателят следва да заплати на въззиваемите страни разноски, както следва: по 2 725лв. на Д. Н. М., П. Н. Д. и С. Н. Т.; 1 860лв. на Й. Н. Д. и 4 650лв. на Ц. Ж. – Д..

Водим от изложеното и на основание чл.271 ал.1 от ГПК, Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение №298/03.11.2022г., постановено по търг.д. №1381/2021г. по описа на окръжен съд С.З., в частта, с която „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** е осъдено да заплати на Д. Н. М., с ЕГН *****, П. Н. Д., с ЕГН *****, Й. Н. Д., с ЕГН *****, С. Н. Т., с ЕГН ***** сумата над по 150 000лв. до по 180 000лв. за всяка от тях, представляващи обезщетения за неимуществени вреди - болки и страдания, от загубата на техния баща - Н.Д.Д., с ЕГН *****, вследствие на ПТП, настъпило на 13.03.2021г., ведно със законната лихва върху сумите, считано от 24.03.2021г., както и в частта, с която „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД е осъдено да заплати на Д. Н. М., с ЕГН *****, П. Н. Д., с ЕГН *****, Й. Н. Д., с ЕГН *****, С. Н. Т., с ЕГН ***** разноски за първоинстанционното производство над сумата от по 4 147,50лв. до по 4 977лв.; в полза на бюджета на съдебната власт държавна такса над сумата от 31 200лв. до 36 000лв., както и разноски от бюджета на съда над сумата от 195лв. до 225лв., вместо което **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявените от Д. Н. М., с ЕГН *****, П. Н. Д., с ЕГН *****, Й. Н. Д., с ЕГН *****, С. Н. Т., с ЕГН ***** срещу „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** искове за сумата над по 150 000лв. до по 180 000лв. за всяка от тях, представляващи обезщетения за неимуществени вреди - болки и страдания, от загубата на техния баща - Н.Д.Д., с ЕГН *****, вследствие на ПТП, настъпило на 13.03.2021г., ведно със законната лихва върху сумите, считано от 24.03.2021г.

ПОТВЪРЖДАВА решение №298/03.11.2022г., постановено по търг.д. №1381/2021г. по описа на окръжен съд С.З. В ОСТАНАЛАТА ОБЖАЛВАНА ЧАСТ.

ОСЪЖДА Д. Н. М., с ЕГН *****, П. Н. Д., с ЕГН *****, Й. Н. Д., с ЕГН *****, С. Н. Т., с ЕГН ***** и Ц. Д. Ж., с ЕГН ***** да заплатят на „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** разноски за първоинстанционното производство в размер на 685,20лв.

ОСЪЖДА Д. Н. М., с ЕГН *****, П. Н. Д., с ЕГН *****, Й. Н. Д., с ЕГН *****, С. Н. Т., с ЕГН ***** да заплатят на

„ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** разноси за въззивното производство в размер на 2 608,70лв.

ОСЪЖДА „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** да заплати разноси за въззивното производство, както следва: по 2 725лв. на Д. Н. М., П. Н. Д. и С. Н. Т..

ОСЪЖДА „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** да заплати разноси за въззивното производство в размер на 1 860лв. на Й. Н. Д..

ОСЪЖДА „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ Л.И.“ АД, с ЕИК ***** да заплати разноси за въззивното производство в размер на 4 650лв. на Ц. Ж. – Д..

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____